

פורים שמח

הלכות משלוח מנות איש לרעהו, מתנות לאביונים, וסעודת פורים

מתוך שלחן ערוך המקוצר - אורח חיים חלק ג' סימן קכ"ג

[א] חייב כל אדם לשלוח לכל הפחות לאדם אחד שתי מנות, דכתיב {א} ומשלוח מנות איש לרעהו, משמע שתי מנות לאחד. וכל המרבה לשלוח מנות לרעים הרי זה משובח {ב}. ומכל מקום מוטב להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו ובמשלוח מנות לרעים, כי אין שמחה גדולה ומפוארת לפני הקדוש ברוך הוא, אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות, והמשמח לב האֲמָלִים האלו מַדְמָה בשכינה, שנאמר {ג} להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים {ד}:

[להמשך](#)

איך אפשר למחות את

זכר עמלק?

נותנים בשמחה זכר.

למחצית השקל למוסדות

מתימן יבוא

[תרומה 25 ש"ח זכר למחצית](#)

[השקל](#)

בְּטִבְעַת הָאֶרֶץ יִהְיוּ הַבָּדִים

לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ.

תומכי תורה הם הבדים -
המוטות בהם מרימים את
הארון.

כשם שמצווה מהתורה לא
להסיר את הבדים מהארון. כך
תומכי מתורה חייבים להתמיד
להחזיק את מוסדות התורה.

זכינו בתקופתנו לאפשרות של

תמיכה תמידית בתרומה

חודשית לעזור לבחורים

ולילדים להתמיד בלימוד

התורה.

[ידידא: <https://drive.google.com/file/d/0B7F4veQTuXCUazhQV19MSDU4TIBLdDZQTzFLSExXSzVkNFIN/view>]

וארטים לפורים

צ"ב מדוע לאחר שנודע לאחשורוש שאסתר יהודיה נשאה חן בעיניו והרי קודם שנאם אף יותר מהמן מיישב היערות דבש שאחשורוש ראה באיצטגנינות שיהודי צריך למלוך אחריו ולכן היה לו שנאה עליהם וכשנודע לו שאסתר יהודיה הבין שזה בנו ולכן חזר לאהוב אותם.

הגמ' אומרת כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם שנא' ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי וצ"ב מה הראיה מהפס' אולי הוי סיפור דברים בעלמא מישב הבן איש חי שכבר נאמר וימצא כתוב בשם מרדכי וא"כ נכתב ותאמר למלך בשם מרדכי לומר שלכן היה הנס.

מובא בגמ' ויקר אלו תפילין. ומה הקשר לפורים? א. נא' שבתפילין של הקב"ה כתוב מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ וא"ז רצה המן לעקור ולפסול תפילין דמרי עלמא כביכול (עסיס רימוני). ב. יש נדון בפרי מגדים והברכ"י אם אשה כשירה לכתוב מגילה כיוון שהיא חייבת במצוות קריאת המגילה. ובאבנ"ז (או"ח תקט"ז) דלא עדיף ממזוזה דאשה ג"כ חייבת ומ"מ פסולה מכח הדרשה של "וקשרתם וכתבתם" מי שישנו בקשירה ישנו בכתיבה, וא"כ גם

במגילה אשה פסולה ככל סת"ם. ולפי"ז מובן שלכן כתוב ויקר אלו תפילין, לרמוז שמי ששייך לתפילין יכול לכתוב מגילה. (עשבו"ב)

שושנת יעקב צהלה ושמחה בראותם יחד תכלת מרדכי ומסביר ר' מאיר מפרימישלאן שכשפשט מרדכי את בגדיו ולבש בגדי המלכות, מיד נטלם המן ולבשם כדי שאולי יהא מי שיתבלבל לחשוב שמרדכי הוא המנהיג בסוס, ובאמת כשראו זאת עמ"י הסתפקו מי הוא מלך הכבוד? אבל כשראו את ה"תכלת" דהיינו הציצית משתלשלת מבגדי הרוכב אז ידעו שזהו מרדכי הרוכב, שאת הטלית לא הוריד, אז צהלו ושמחו. (ובדרך ליצנות שלכאו' קשה איך מותר להשתכר הרי נא' "לא תשקרון" אלא שאתי עשה של חייב איניש לבסומי ודחי לא תעשה הנ"ל והגמ' מביאה שאת הכלל של אתי עשה וכו' אפשר ללמוד מציצית ששם הותר שעטנז, וזו הכוונה בראותם יחד תכלת, שעד אז יראו מלעבור על הלאו הנ"ל וכשראו התכלת נזכרו שלומדים ממנו הנ"ל ודפח"ח. (וביותר שמובא במפרשים שתכלת זה טלית של צמר ובזך זה פשתן)

ווארטים הקשורים לכסף

פוסק השו"ע אין מדקדקים במעות פורים אלא כל הפושט יד נותנים לו והיינו שלא לדקדק אם הוא הגון וצ"ב מדוע נאמר דין זה רק בפורים ומבאר החת"ס שהקב"ה הצילנו אף שלא היינו ראויים ולכן צריכים אנו לתרום אף אם לא ברור שהוא הגון.

ידוע בשם הבעש"ט שאמר שכל דבר שאסרה התורה התירה משהו כנגדו לדוגמא אסור לאכול בשר חזיר התורה התירה דג שנקרא שיבוטא שטעמו כטעם בשר חזיר וקשה שלכאורה על איסור כפירה אין היתר כנגדו וניתן לתרץ שכתוב "איש כופר נפשו" שכאשר עני מגיע אפשר לנחם אותו ולומר לו שה' יעזור אז פה אומרים לו שכביכול יכפור בה' יעזור ויעזור הוא ג"כ.

כתוב "בכל לבבך" ולומדים בשני יצרים שלך ביצר הטוב וביצר הרע ושואלים איך ניתן לעבוד ביצר הרע ונתן ומתריצים שכשאדם בא לתרום אז היצר הטוב אומר לו לתרום מאתים ויצר הרע אומר לו לתרום מאה אז הוא יכול לעבוד בשני יצרים יחד ולתת שלוש מאות.

נא' בתורה ויקחו לי תרומה וצ"ב מהו ויקחו צריך לומר ויתנו אלא הביאור שאדם הנותן אינו אלא המקבל.

ווארטים על דרך צחות

צ"ב מדוע אמר מרדכי להחשוורוש שבגתן ותרש רוצים להורגו מה איכפת לו שימות גוי? ומבארים שמרדכי חישוב שאם יאמר ימותו שני גויים.

כתוב במגילה שהמן ביקש להרוג את כל היהודים ביום אחד וצ"ב מדוע רצה דוקא ביום אחד? ומיישבים שהמן ידע שאם יצחצחו יעשו יו"ט לכן רצה שיהיה רק יום אחד.

השפן הקטן שכח לסגור הדלת הצטנן המסכן וקיבל מזלזל לה לה לה ... אפצ'י לה לה לה אפצ'י לה לה לה לה. וצ"ב מדוע נקטו דוקא השפן ולא השועל או האריה ככל המשלים ועוד צ"ב מדוע דוקא הקטן ועוד מאי רבותא בשכח ועוד צ"ב למה דוקא הדלת ולא את החלון והרי הרגילות להצטנן כשמשאירים חלון פתוח ועוד צ"ב מה שייך לשיר במקום חולי ועוד צ"ב שבתחילה כתב המשורר לה לה אפצ'י ובסוף סיים ב לה לה ללא אפצ'י אלא נראה לומר דהו משל לאדם ששפן אותיות נפש וכשאדם משאיר דלת פתוחה נותן פתח ליצר הרע להיכנס אליו ולפי"ז מבואר דלכן נקט דוקא השפן וביאור "הקטן" שהנפש קטנה היא בפני פיתויי היצר הרע כשמשאירים דלת פתוחה והרבותא בשכח שאפילו כשאדם שוכח לא ניתן להימלט מהיצר הרע והשירה היא דוקא כשחולה שהשירה היא כתפילה ובתחילה התפלל לה' לה ועדיין אפצ'י היינו שעדיין חולה ובפעם השלישית נענה כמו שנא' קוה אל ה' חזק ויאמץ ליבך (היינו אף שלא נענה) וקוה אל ה'

ר' נפתלי מרופשיץ זצוק"ל חזר יום אחד לביתו כשהוא עייף שאלה אותו אשתו מדוע הוא עייף ענה לא קל להתרים את העשירים למעות חיטים עבור העניים שאלה אותו לפחות הצלחת? ענה ר' נפתלי הצלחתי חצי העניים כבר מוכנים לקבל.

סימן קכ"ב - **הלכות תענית אסתר ומקרא מגילה** שלחן ערוך המקוצר - אורח חיים חלק ג'

[א] משנכנס אדר, מרבין בשמחה. וישראל שיש לו דין ודברים עם גוי, ידון עמו בחודש זה שמזלו חזק{א}. וביום ז' באדר שהוא יום פטירת משה רבינו ע"ה, אין מנהג אצלינו להתענות, וגם אין עושים אז שום לימוד מיוחד{ב}:

[ב] בימי מרדכי ואסתר נקהלו היהודים בשלשה עשר לחודש אדר לעמוד על נפשם ולהינקם מאויביהם, והיו צריכין לבקש רחמים מאת ה' יתברך שיעזרם. ומצינו שכאשר היו ישראל במלחמה, התענו שיעזרם ה', וגם משה רבינו עליו השלום ביום שנלחם עם עמלק התענה, ואם כן מסתמא גם אז בימי מרדכי ואסתר התענו ביום י"ג באדר. ולכן קיבלו עליהם כל ישראל יום זה לתענית ציבור ונקרא תענית אסתר, כדי לזכור שהבורא יתברך רואה ושומע תפילת כל איש בעת צרתו, כאשר יתענה וישוב אל ה' בכל לבבו כמו שעשה לאבותינו בימים ההם{ג}. ומכל מקום אין תענית זו חובה כל כך כמו ארבע תעניות שכתובים במקרא, ולכן יש להקל בה לא רק למעוברות ומניקות, ולחולה שאין בו סכנה, וכן לילודת שאינה מניקה כל שלושים יום (ואינם צריכים לפרוע התענית ביום אחר), כדלעיל סימן קכ"ב סעיף ז', אלא אפילו רק כואבי עינים אם הם מצטערים הרבה לא יתענו, אלא שהם צריכים לפרוע את התענית ביום אחר. וגם חתן וכלה בתוך שבעת ימי המשתה שלהם, אינם צריכים להתענות, וא"צ גם לפרוע. אבל שאר הבריאם, לא יפרשו מן הצבור. ואפילו מי שהולך בדרך וקשה עליו התענית, מכל מקום צריך להתענות{ד}:

[ג] סדר התפילות בתענית אסתר, מובא כבר בסידורים. ובמנחה, אין אומרים נפילת פנים, מפני שהוא ערב פורים{ה}, ולכן גם בהוצאת ס"ת אין לומר אל ארך אפים, אלא יהי יי"י אלהינו עמנו וגו' {ו}:

[ד] אם חל פורים ביום ראשון, מקדימים להתענות ביום חמישי. ואם יש אז ברית מילה, יעשו את הסעודה בלילה. אבל בעלי הברית דהיינו הסנדק והמוהל ואבי הבן, מותרין לאכול ביום (דוקא באופן זה שאינו בזמנו אלא מוקדם), ואין צריכין להתענות ביום ששי. אבל אדם אחר ששכח ואכל ביום חמישי, יתענה ביום ששי{ז}:

[ה] לכבוד יום פורים ומצות קריאת המגילה, צריך ללבוש בגדים חשובים או בגדי שבת מבערב. ואם מתפללים מנחה סמוך לערבית, ילבשם לפני מנחה{ח}. אחרי מנחה אומרים מזמור תפילה לעני וגו' ואם יש עוד פנאי אומרים מזמור למנצח על אילת השחר וגו' {ט} ומתפללים ערבית. ואחרי שמסיימים עלינו לשבח קורין את המגילה, כך הוא מנהג הבלדי. ובשאר נהגים לומר אחר יי"ח של ערבית חצי קדיש, ואז קוראים את המגילה ואומ' ואתה קדוש וגו' ואח"כ קדיש תתקבל וכו' כמובא בסידורים{י}:

[ו] כשחל פורים במוצאי שבת, יש מצריכים לברך בורא מאורי האש קודם קריאת המגילה, כדי שלא ייהנה מן האור בלא ברכה. ואין מנהגינו כן. אלא מסדרין אותה אחר כך על הכוס עם שאר ברכות כבשאר מוצאי שבתות{יא}. ולעניין טלטול המגילה, עיין לקמן סעיף כ"ה:

[ז] מה שנהגין בשאר קהילות ליתן לעניים קודם פורים "זכר למחצית השקל", לא נהגו בתימן, כי חיוב זה אינו אלא בזמן בית המקדש{יב}. ומכל מקום בזמנינו טוב לעשות כן לחיזוק הישיבות ושאר מוסדות התורה הזקוקים לעזרה, כי הם חיינו ואורך ימינו{יג}:

[ח] בפורים, ערבית שחרית ומנחה, ובברכת המזון, אומרים על הנסים{יד}. ואם שכח, דינו כמו בחנוכה כדלעיל

סימן ק"כ סעיף כ"ה:

[ט] גם הנשים חייבות במקרא מגילה, שאף הן היו באותו הנס(טו), ולכן צריכות הן ללכת לעֲזָרְת־נשים שבבית־הכנסת. ואם אינן הולכות, או שבעזרה אי אפשר לשמוע היטב מבלי לאבד אפילו תיבה אחת, צריך לקרות לפניהן בבית בברכות תחילה וסוף, וצריך להזהירן שלא יפסיקו בדיבור ושלא יסיחו דעתן כלל. [נוסח הברכה להן, הוא "על מקרא מגילה" כמו האנשים, כדלקמן סעיף כ"ד. וברכה אחרונה, אומר גם כשהיא אשה יחידית, לפי המבואר לקמן סעיף י"א, וכן המנהג(טז)]. ואם אינן נזהרות, יקרא בלא הברכות(יז). וגם את הקטנים והקטנות חייבים לחנך שישמעו קריאת המגילה. ומכל־מקום לא יביאו לבית־הכנסת קטנים ביותר שמבלבלים דעת השומעים(יח):

[י] בליל פורים אסור לקרות המגילה קודם צאת הכוכבים, גם למי שמצטער הרבה מחמת התענית. אעפ"י שיש מתירים לקרותה קצת מבעוד יום כדי להקל על החולים והמעוברים שמתענים, מנהיגו להחמיר עד שיהיה לילה ממש(יט). אך יכולים הם לטעום קצת קודם המגילה, כגון קפה ושאר משקין עד שיעור כביצה או פת כביצה, כדי להתחזק מעט מחולשת התענית(כ):

[יא] מצוה מן המובחר לשמוע קריאת המגילה בבית־הכנסת במקום שיש ריבוי אנשים, משום דברב־עם הדרת מלך(כא). ולכל הפחות ישתדל לשמוע אותה במניין עשרה, ואם אי אפשר לקרותה במניין, יקרא אותה כל יחיד לעצמו מתוך מגילה כשרה עם הברכות שלפניה(כב) ואפילו הברכה שלאחריה(כג). ואם אחד יודע לקרותה והשאר אינם יודעים, יקרא זה שהוא יודע והם ישמעו ויוצאים ידי חובתם אף על פי שאינם עשרה(כד):

[יב] כל הקהל יושבים בשעת קריאת המגילה, ובכלל זה בזמן הברכות, ורק הש"צ עומד מפני כבוד הציבור(כה). ואין מנהיגו להעמיד שני אנשים אחד מימיו ואחד משמאלו, רק הוא לבדו עומד(כו). וקודם הברכות מנהיגו שהוא קורא פסוקים שתחילתם חֲסִיד־י י"י אזכיר וגו' שתיקנום חכמי תימן הראשונים, לזכרון הנסים שעשה עמנו המקום ברוך־הוא מאז ומעולם, וגם בזמן הזה וכן לעתיד לבא(כז). ומברך שלוש ברכות, על מקרא מגילה, שעשה נסים, ושהחיינו. וביום, מנהיגו שלא לחזור ולברך שהחיינו(כח). ומתחיל לקרות, וכל דף ודף שקרא, אינו גוללו כספר־תורה, אלא פושטו כאגרת ומניחו לירד לצד הקרקע להראות הנס, כך הוא מנהיגו (ולא כהנהיגין לפשטה כולה קודם הקריאה ולכפלה דף על דף)(כט). והשומעים אינם צריכים לפשטה, וכן הוא המנהג שאינם פושטים(ל). ולא נהגו כלל לעשות מטפחת למגילה כמו ספר־תורה, אלא אוחזין (הג"ל) או הק"ף בידים(לא):

[יג] מנהיגו לקרות המגילה בנעימה עריבה ומהירה(לב) בדקדוק אותיותיה נקודותיה וטעמיה. ובין פסוק לפסוק אין נושמים(לג), ואפילו בין פרשה לפרשה, אלא מנעים בטעם שלפני סוף הפסוק, ומסמך אותו לפסוק שאחריו. וכל זה גם בפסוקי חסדי וגו' שנוהגים לומר מקודם הברכות. ופסוקי הגאולה שקורין הקהל יחד בקול רם (עיין לקמן סוף סעיף כ"ג), אומרים אותן בנעימה יתירה ובמיתון, הן הקהל והן הש"צ(לד). ואלו הן, איש יהודי וגו' ויתלו את המן וגו' ליהודים היתה אורה ושמחה וגו' כי מרדכי היהודי וגו'. ורבים נוהגים גם פסוק ומרדכי יצא וגו', ויש נוהגים גם פסוק כי גדול מרדכי וגו'(לה):

[יד] לאחר קריאתה, גוללה כולה ומניחה לפניו, ואח"כ מברך ברכת האל הרב את ריבנו וכו', ויש אומרים שיכול לגלול אחר הברכה. ויש נוהגים שהש"צ נותנה לאַחֵר לגללה בעוד שהוא מברך(לו). (אם אֵבֶל בתוך שנים־עשר חודש על אביו או אמו קורא את המגילה, יש אומרים שיברך אַחֵר את הברכות משום ברכת שהחיינו. ורבים חולקים וסוברים שרשאי הוא לברך בעצמו גם ברכת שהחיינו, וכן עיקר(לז)):

[טו] יש מקומות נוהגין שהקהל עונים אמן על כל פרט ופרט מברכה אחרונה, דהיינו האל הרב את ריבנו (אמן) והדן את דיננו (אמן) וכו'(לח):

[טז] אחר ברכה אחרונה, אומר ארור המן, והקהל עונים ברוך מרדכי. על זו הדרך ג' פעמים. אח"כ אומר ברוך מרדכי, והם עונים ארור המן על זו הדרך ג"פ. וכן ארורה זרש, ברוכה אסתר. ארורים אויבים, ברוכים ישראל. ומסיים וגם חרבונה זכור לטוב(טל). ואמירת ארור המן, בחטיפה ובקצרה. וברוך מרדכי, בנעימה ובאריכות. וכן כולם(מ). ולפי מנהג הבלדי אומרים אח"כ שיר המעלות לדוד, לולי י"י שהיה לנו וגו' ר' חנניא בן עקשיא, וקדיש דרבנן(מא):

[יז] יש אומרים שבברכת שהחיינו, יכוונו גם על מצוות משלוח מנות ומתנות לאביונים וסעודת פורים. וכן שלח ציבור צריך לכוון להוציא את הצבור גם על מצוות אלוןמב):

[יח] הקורא את המגילה, צריך לכוון להוציא את כל השומעים. וגם השומע צריך לכוון לצאת ולשמוע כל תיבה ותיבה. שאפילו אם רק תיבה אחת לא שמע, אינו יוצא. ומכל מקום ראוי ונכון שיקנה כל אחד מגילה כשרה והדורה, מהונו ומכספו. וצריכים הקהל לשתוק ולכוון דעתם לקריאת הש"צ. ואסור להם לקרות עמו מתוך ספר (כגון המגילות הנדפסות בחומשים) או מגילה, לפי שאין מגילותיהם כשרות כמגילת הש"צ (ועיין עוד לקמן סעיף כ"ג). רק תיבה אחת או יותר שלא שמע ממנו, יקרא מיד מתוך המגילה או הספר שלפניו אעפ"י שהם פסוליםמג). (אם עדיין לא בירכו על הלבנה ונראתה בשעת קריאת המגילה, עיין לעיל סימן ע"ט סעיף י'): [יט] צריך הקורא לומר את עשרת בני המן וגם תיבת עשרת, הכל בנשימה אחת, להודיע שכולם נהרגו ונתלו כאחד, ונוהגין לכתחילה לומר מן חמש מאות איש ואת פרשנדתא וגו' הכל בנשימה אחת. ובדיעבד אפילו הפסיק ונשם בין עשרת בני המן, יצא. (ואין אצלינו המנהג שנהגו באיזה קהילות שכל הקהל אומרים עשרת בני המן, אלא הקורא אומרם לבדו[מד]). הוי"ו של ויזתא, מאריך בקריאתה. וראוי שיגביה הקול באמירת בלילה ההוא נדדה וגו', כי שם מתחיל עיקר הנס. ולנענע את המגילה באמירת האגרת הזאתמה): [כ] מנהג הראשונים בקהילותינו היה לכתוב עשרת בני המן בחלק העליון שלדף, ותחתיו כותבים שיטות אחרותמן). ובדורות האחרונים פשט המנהג לכתוב עשרת בני המן בדף בפני עצמו ובאותיות גדולות. כמוכ"ן מנהג הראשונים היה לסיים כל דף בסוף פסוק, כמו שהוא בספרי"תורה דידן. ובדורות האחרונים רבים נהגו לפתוח כל דף בתיבת המלךמן):

[כא] מקובל אצלינו מימיקדם, לכתוב בסימן ח' פסוק י"א להשמיד ולהרג בוא"ו בתחילת התיבה, ובסימן ט' פסוק ב' ואיש לא עמד לפניו בלמ"ד, לא בפניהם בבי"ת. וכן הוא העיקר והנכון, והגירסאות האחרות מוטעות, ולכן אין צריכין לחזור ולקרות ב' פעמים כשתי הגירסאות, כמו שהנהיגו מקרוב בשאר קהילות ישראל. מלבד זה יש עוד שינויים במסורת הספרים שלנו, ואלו הן. בסימן א' פסוק ט' גם ושתי, אין ריוח פרשה, אלא לפני הפסוק שאחריו ביום השביעי. בסימן ו' פסוק ט' והלבישו, מלא יו"ד. ותוסף אסתר (ח', ג'), אין ריוח פרשה. אַרְדִּי (ט', ט'), חסר יו"ד אחר הרי"ש. ומשלח, חסר וא"ו אחר הלמ"ד, בסימן ט' פסוק י"ט ובפסוק כ"ב. לקים ביו"ד אחת, שם בפסוק כ"א ובפסוק ל"אמן):

[כב] כל פרשיות מגילת אסתר הן סתומות, ואין אפילו אחת פתוחהמן). וצריך לזהר לעשות עמוד שלעץ ולתפרו בסוף המגילה. ובדיעבד אין זה מעכבמן). ומנהגינו דרךכלל שאין עושין תגין במגילהנא):

[כג] מי שיש לפניו מגילה פסולה או חומש, לא יקרא עם השליח ציבור, כי אם הוא קורא אינו יכול לכוון לשמוע מן השליח ציבור. ואפילו אם הוא יכול, שמא ישמע אחר מה שהוא קורא ולא יכוין לקריאת השליח ציבור (ועיין עוד לעיל סעיף י"ח). וכן לא יסייע שום אדם בעל פה לשליח ציבור. ולכן אותם פסוקי גאולה שאומרים הקהל בקול רם (כדלעיל סעיף י"ג), צריך השליח ציבור לחזור ולקרותם מתוך המגילה הכשרהנב). ויש נוהגים שהש"צ אומרם תחילה ואח"כ הקהלנג):

[כד] מי שכבר יצא בקריאת המגילה וקורא להוציא אחר, אם זה שהוא צריך לצאת יודע בעצמו לברך את הברכות, עדיף שיברך הוא בעצמו. ונוסח הברכה הוא "על מקרא מגילה", גם כשקורא לנשים או אם קוראות (או על כל פנים מברכות) הן לעצמן, ולא כדעת האומרים שבאופן זה הנוסח הוא "לשמוע מגילה"נד):

[כה] בשבת (שאינו פורים) מותר לטלטל את המגילה, שהרי אפשר לקרות בה. ומכל מקום אם חל פורים ביום ראשון, אין להביא בשבת את המגילה לבית הכנסת, אפילו בעיר שהיא מתוקנת בעירובין, משום דהוי מכין משבת לחול. ולכן יש לאחר אז את התפילה, ועל"ידי"זה יוכלו להביאה לביהכ"נ אחר שיאמרו ברוך המבדיל בין קדש לחול. וְכַשְׂאִי אֶפְשֶׁר, יביאה מבעוד יום ויקראו בה מעטנה):

[כו] ציבור שאין להם מי שיודע לקרוא את המגילה עם הטעמים כראוי, יכול לקרות גם בלא טעמים, רק שיקרא את התיבות כראוי שלא ישתנה העניין, שאם קרא במקום ומרדכי יושב, יושב, או במקום והמן נפל, נפל, ויכתב ויכתב, וכדומה, יש אומרים שאפילו בדיעבד לא יצאנ). ויכולין לצורך זה לעשות במגילה נקודות וטעמים שיקרא כהוגן, כיון שהוא שעת הדוחק, והכי עדיף טפי ממה שיקרא אחר מתוך החומש בלחש, דכיון שזה

הקורא מתוך החומש אפילו הוא קורא בלחש אינו יכול לכוון דעתו שישמע מהשליח ציבור, ונמצא שקרא רק מתוך החומש ואינו יוצא. ואם אירע כך, צריך לחזור ולשמעה מתוך מגילה כשרה{נז}:

[כז] אם אין להם מגילה כשרה כדינה, מכל מקום אם היא כתובה על גויל או קלף כהלכתה רק שחסרות איזה תיבות באמצעה, כיון שלא חסר בה עניין אחד שלם יכולין לקרות מתוכה עם הברכות, והטעות יקרא הקורא על־פה, או יאמר אחר לפניו בלחש מתוך החומש. אבל אם אין להם מגילה כלל או שחסר בה עניין אחד שלם, או שחסר בה בתחילה או בסוף, קורין מתוך החומש כל אחד בפני עצמו ואין מברכין. ויחיד שאין לו רק מגילה פסולה, קורא בה בלא ברכות{נח}:

[כח] מנהגינו כדעת הפוסקים{נט} הסוברים שכל דברי אבילות נוהגים בפורים, כגון איסור רחיצה, וחליצת מנעלים, ושיבה על־גבי קרקע, ועטיפת הראש. וכן אומרים לאבלים נוסח הניחום כבשאר הימים. ואסור להם לצאת מפתח ביתם. אלא מקצת הקהל באים להתפלל אצלם, ולא רק בערבית אלא גם בשחרית, וקוראים שם את המגילה{ס}. וצריכים הם לילך אחר כך לבית־הכנסת להוציא ספר־תורה ולקרות בו תלתא גוברי פרשת ויבא עמלק{סא}:

[כט] מי שמת לו מת בתענית אסתר, ובליילה הוא אונן קודם הקבורה, ישמע קריאת המגילה מאחר, ולא יאכל בשר ולא ישתה יין, כי בלילה אין חיוב במשתה (עיין לקמן סימן קכ"ג סעיף ה'). וביום לאחר היציאה מבית־הכנסת קוברים את המת, ואחר כך יתפלל ויקרא את המגילה או ישמע מאחר. ואם שמע קריאת המגילה קודם הקבורה, יצא. ומכל מקום נכון שיחזור ויקרא בלא ברכות. ותפילין לא יניח אפילו אחר הקבורה, כיון שהוא יום ראשון באבלו. אונן בפורים, ביום מותר בבשר ובבין, אפילו למנהגינו שאבילות נוהג כדלעיל סעיף כ"ח{סב}:

[ל] בשחרית פורים, משכימין לבית־הכנסת כרגיל. לאחר שמונה עשרה אומר חצי קדיש, וקורין בתורה בפרשת ויבא עמלק תלתא גוברי, ובשאמי נוהגין שכופל השלישי פסוק ויאמר כי יד וגו' כדי להשלים עשרה פסוקים{סג}. ובבלדי אין נוהגים כן, לפי שעמלק גרם להיות השם והכסא חסרים, כך פרשתו חסירה{סד}. ואומר אחר־כך חצי קדיש. ומחזיר ס"ת ומשלימין התפילה, ואחר שיר של יום אומרים (בבלדי) שיר מזמור לאסף אלהים אל דמי לך. ואחרי עלינו לשבח, קורין את המגילה כפי הסדר שבליילה. ובשאמי קורין את המגילה לפני ובא לציון בעוד הס"ת על התיבה{סה}. ואומרים (בשאמי) אחר שיר של יום, מזמור למנצח על אילת השחר. ויש מהשאמי שמדלגין שיר של יום{סו}:

[לא] אין לחלוץ את התפילין עד לאחר קריאת המגילה, משום דכתיב בה ויקר{סז}, ודרשין אלו תפילין{סח}. ולכן טוב לנשק אז את התפילין{סט}. וכן יש נוהגין גם בערבית ליל פורים שלא לחלוץ את התפילין, שהניחו במנחה של תענית אסתר, עד אחרי המגילה, מטעם זה{ע}:

[לב] כשיש מילה, יש אומרים שְׁיִמּוֹל קודם קריאת המגילה משום דכתיב וששון זו מילה{עא}. אבל מנהגינו לימול אחר שיוצאין מבית־הכנסת, כיון שמלים בבית{עב}:

הלכות משלוח מנות איש לרעהו, מתנות לאביונים, וסעודת פורים

מתוך שלחן ערוך המקוצר - אורח חיים חלק ג' סימן קכ"ג

[א] חייב כל אדם לשלוח לכל הפחות לאדם אחד שתי מנות, דכתיב{א} ומשלוח מנות איש לרעהו, משמע שתי מנות לאחד. וכל המרבה לשלוח מנות לרעים הרי זה משובח{ב}. ומכל מקום מוטב להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו ובמשלוח מנות לרעים, כי אין שמחה גדולה ומפוארת לפני הקדוש ברוך הוא, אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות, והמשמח לב האֲמִלְלִים האלו מְדַמָּה בשכינה, שנאמר{ג} להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים{ד}:

[ב] לא נקרא מנות אלא דבר שראוי לאכול כמות שהוא בלי תיקון, כגון בשר ודגים, מבושלים ולא חיים. (ויש סוברים שכיון שהוא שחוט וראוי להתבשל מיד, יוצאין בו ידי־חובה). או מיני מתיקה או פירות או יין ודבש וכיוצא בהן ממיני אוֹכְלִין או משקין. ומצות משלוח מנות ומתנות לאביונים, ביום ולא בלילה{ה}. ואין חוששים מלשלוח באמצעות ילדים קטנים{ו}:

[ג] כל אדם אפילו עני שבישראל המקבל צדקה, חייב ליתן לכל הפחות שתי מתנות לשני עניים, דהיינו מתנה אחת לכל אחד, דכתיב {ז} ומתנות לאביונים, משמע שתי מתנות לשני אביונים {ח}. ואין מדקדקין במעות פורים (דהיינו לחשוד אם הוא רמאי) אלא כל הפושט יד ליטול נותנים לו. ומי שהוא במקום שאין שם עניים, יעכב את המעות אצלו עד שיזדמנו לו עניים או ישלחם להם {ט}:

[ד] גם הנשים חייבות במשלוח מנות ומתנות לאביונים. משלוח מנות, תשלח אשה לאשה ואיש לאיש, אבל מתנות לאביונים יכולה גם אשה לשלוח לאיש וכן בהיפך. והמנהג שהנשים הנשואות, סומכות על משלוח מנות של בעליהן, וכן הבנים והבנות הסמוכים על שולחן אביהם. וטוב להחמיר {י}:

[ה] חייבים לאכול ולשתות ולשמוח ביום פורים, וגם בלילו ישמח וירבה קצת בִּסְעוּדָה. וכשחל במוצאי שבת אף שחובה לעשות בשבת סעודה שלישית, ימעט קצת באכילתו ביום כדי ליתן מקום לסעודת ליל פורים. ומכל מקום בסעודה שעושין בלילה אין יוצאין ידי חובתם, ועיקר הסעודה מצותה שתהא ביום, דכתיב {יא} ימי משתהיב. ומנהגינו לעשותה לפני הצהרים (מוקדם יותר משאר ימות השנה), כדרך שעשתה אסתר בשחרית {יג}. הלכך אחר שמסיימין התפילה, סועדין מעט פת שחרית, ועוסקים במצוות היום משלוח מנות ומתנות לאביונים, ומתקבצים כל בני הבית לסעודה {יד}. וראוי להדליק נרות שעה דרך שמחה, גם בסעודה שביום. ויפרוש וילון על החלונות כדי שיאירו הנרות. וטוב לעסוק קצת בתורה קודם שמתחיל הסעודה, וסמך לדבר ליהודים היתה אורה {טו}, ודרשו חכמינו ז"ל {טז} אורה זו תורה {יז}. ומנהגינו שבכל פעם ששותה (חוץ מכשמתחיל לשתות, מפני שמברך בורא פרי הגפן) אומר למסובין תחילה, ארור המן, והם עונים ברוך מרדכי. וכן ארורה זרש, ברוכה אסתר. ארורים אויבים, ברוכים ישראל. או הוא אומר ברוך מרדכי, והם עונים ארור המן, וכן כולם {יח}:

[ו] כיון שכל הנס היה על ידי יין, ושתי נטרדה במשתה היין ובאה אסתר במקומה, וכן ענין המן ומפלתו היה על ידי יין, לכן חייבו חכמינו ז"ל להרבות בשתיית יין. ואמרו חייב אֲנִי לְבִסְמִי בְּפֹרִיָא, עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. ולפחות ישתה יותר מהרגלו כדי לזכור את הנס הגדול ויישן, ומתוך שיישן אינו יודע בין ארור המן לברוך מרדכי. ואולם מי שהוא חלוש בטבעו, וכן מי שיודע בעצמו שעל ידי כך יזלזל חס ושלומו באיזו מצוה, בברכה או בתפילה שיבא חס ושלומו לקלות ראש, מוטב שלא יתבסם, וכל מעשיו יהיו לשם שמים {יט} (ועיין עוד לעיל סימן צ"ח סעיף ט', וסימן ק"ז סעיף ו'):

[ז] אֶבֶל אפילו תוך שבעה, חייב במתנות לאביונים וגם לשלוח מנות לרעהו, ומכל מקום לא ישלח דברי תפנוקים העשויים לשמחה. אך לאבל על אביו או אמו, אין שולחין מנות כל שנים עשר חודש אפילו דבר שאינו של שמחה. ולשאר קרובים, עד שלשים יום. (ואם טעו ושלחו לו, מותר לקבל אפילו הוא תוך שבעה {כ}). אם הוא עני, מותר לשלוח לו מעות או שאר דבר שאינו של שמחה. ואם אין במקום ההוא רק האבל עם אחד, חייב לשלוח לו כדי לקיים מצות משלוח מנות {כא}. אם שולחים לאשת האבל, אין קפ"דא. וכן בהיפך כשהיא אבלה ושולחים לבעלה {כב}. ודין אונן, עיין לעיל סימן קכ"ב סעיף כ"ט:

[ח] מנהגינו שלא לעשות מלאכה בפורים (דהיינו הפרזים ב"ד, והמוקפים בט"ו). ומי שעושה בו מלאכה, אינו רואה מאותה מלאכה סימן ברכה לעולם, ומנדים אותו. ועל ידי גוי, מותר. ומותר לכתוב אפילו אגרת שלום, וכן חובותיו וכל דבר שאינו צריך עיון גדול, וכל שכן לכתוב דבר מצוה כגון חידושי תורה פירושים ופסקי הלכה, או לעשות שאר דבר מצוה. כמו כן לצורך פורים, מותר לעשות אפילו מלאכות גמורות {כג}:

[ט] יום ט"ו באדר, נקרא בערי הפרזות שושן פורים. אין נופלין בו על פניהם, ואין אומרים אל ארץ אפים ולא למנצח, ואסור גם בהספד ותענית {כד}. ויש אומרים שחייבים בו קצת משתה ושמחה {כה}. אבל אין אומרים בו על הנסים {כו}:

[י] יום י"ד וט"ו שבאדר הראשון, גם כן אין נופלין בהן על פניהם, ואין אומרים אל ארץ אפים ולא למנצח, ואסורין בהספד ותענית, ויש אומרים שמותרים בהספד ותענית. ויש אומרים שחייבים להרבות במשתה ושמחה ב"ד שבאדר הראשון, ואין נוהגין כן {כז}:

[יא] כרכים המוקפים חומה מימות יהושע בן נון, כגון ירושלם עיר קדשינו ותפארתינו, קורין בהן את המגילה בט"ו באדר, וכן מקיימים יתר המצוות של יום פורים. ופרטי דיניהם מבוארים בשלחן ערוך סימן תרפ"ח {כח}. וכשחל ט"ו בשבת, מתחלקות מצוות פורים לשלושה ימים (ועל כן קוראים אותו בשם פורים משולש). קריאת המגילה ביום ששי, וכן מתנות לאביונים, ואין נופלים בו על פניהם. קריאת יבוא עמלק, ביום שבת. דהיינו שאחרי פרשת השבוע, מוציאים ספר תורה שני וקוראים בו יבוא עמלק. ומפטירים ותהי המלחמה חזקה על פלשתים, שהיא הפטרת פרשת זכור שקראו גם בשבת

שעברה. ואומרים ביום זה על הנסים, בתפילה ובברכת־המזון. ושואלין ודורשין בעניין היום. ובמנחה אין אומרים צדקתך. סעודת פורים, עושים ביום ראשון, וכן משלוח מנות, ואין נופלים על פניהם (אבל בערי הפרזות, נופלים על פניהם ביום זה). ומותרים הם בעשיית מלאכה, הן ביום ששי הן ביום ראשון (אבל בערי הפרזות, אסורים במלאכה ביום ששי, כדלעיל סעיף ח') {כט}:

[יב] מה שדרשו חז"ל שכל המועדות יהיו בטלים, חוץ מחנוכה ופורים{ל}, הכוונה בזה שטעמם של חנוכה ופורים אינו בטל. כי בכל דור ודור עומדים אויבינו עלינו לבלותינו, והקב"ה מצילנו מידם. מה שאין כן יתר המועדים, שטעמם הפשטי בטל, כי הם זכר ליציאת מצרים, וכבר בטלו המצרים ושעבודם. אבל המועדים עצמם, חלילה שיבטלו, כי אפילו אות אחת לא תיבטל מתורתנו הקדושה לנצח{לא}:

+ הוסף תגובה חדשה

תגובות:

בטעינה...

+ שלח משוב

[מפת אתר](#) | [חזרו למעלה](#) | [צור קשר](#) | [חזרה למסמכים מהימן יבוא](#)

זכות לימוד התורה בנוסח תימן ושימור המסורת והחייאת מורשת תימן

תעמוד לתורמים היקרים נאמני עדת תימן לברכה והצלחה ישועה ורפואה ומילוי כל משאלה.

תרום בשמחה ללימוד ילדי תימן

להפקיד או העברה בנקאית לחשבון הת"ת: מבשר טוב, בנק מרכנתיל, סניף גאולה 635 ירושלים. מספר חשבון 55631

לפרטים נוספים להתקשר לטלפון [050-4148077](tel:050-4148077) תזכו למצוות עם שפע ברכה והצלחה.

אם יש בקשה מיוחדת לתפילת הילדים [שלחו הודעה](#). אפשר גם בווטסאפ [054-2254768](tel:054-2254768)

מתימן יבוא הישיבה המרכזית לבני עדת תימן. ירושלים רחוב תרמ"ב 6. טלפון: 02-5812531 דוא"ל: mtyavo@gmail.com email: פקס: 077-

4448207 חשבון בנק הדאר: 4874867

מבשר טוב - ת"ת לבני עדת תימן רחוב יחזקאל 46 ירושלים. גני ילדים רחוב ארץ חפץ 112 כניסה ב ירושלים.

דוא"ל: mtyavo@gmail.com email:

לייבסיטי - בניית אתרים